

Tamara B. Stanić
Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet, Odsek za italijanske i
iberoameričke studije
tamara.stanic@ff.uns.ac.rs

Originalni naučni rad
UDK: 371.1::821.131.1-057.87
DOI: 10.19090/MV.2022.13.183-206

Aleksandra R. Blatešić
Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet, Odsek za italijanske i
iberoameričke studije
aleksandra.blatesic@ff.uns.ac.rs

ZAINTERESOVANOST STUDENATA ZA OBRADU KNJIŽEVNOG TEKSTA U NASTAVI ITALIJANSKOG JEZIKA

APSTRAKT: U radu smo istražili mišljenja studenata o značaju implementiranja književnog teksta kao važne matrice za podizanje i jačanje motivacije pri usvajanju italijanskog jezika kao stranog (L3, L4) kod studenata Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu. Za potrebe ovog rada sprovedeli smo primarno istraživanje kvalitativnog tipa među studentima s ciljem da ustanovimo stepen njihove zainteresovanosti za italijansku književnost, italijanske klasike i savremene autore, kao i za jačanje jezičkih i interkulturalnih kompetencija posredstvom rada na književnom tekstu. Rezultati sprovedenog istraživanja su veoma podsticajni i jasno ukazuju na važnost uvođenja književnog teksta kao neizostavnog didaktičkog materijala u univerzitetsku nastavu italijanskog jezika, ali i potrebu za njegovom didaktizacijom.

Ključne reči: italijanski jezik, italijanska književnost, književni tekst, kvalitativna analiza, univerzitetska nastava, komunikativna metoda, gramatičko-prevodni metod, interkulturalne kompetencije.

STUDENTS' INTEREST IN READING LITERARY TEXTS IN ITALIAN LANGUAGE TEACHING

ABSTRACT: In this paper, we investigated the opinion of students about the importance of implementing literary texts as an important matrix for raising and strengthening motivation when learning Italian as a foreign language (L3, L4) among students of the Faculty of Philosophy of the University of Novi Sad. For the purposes of this paper we conducted primary qualitative research among students with the aim of establishing the degree of their interest in Italian literature, Italian classics and contemporary authors, as well as strengthening linguistic and intercultural competences through reading literary texts. The

results of the conducted research are very encouraging and clearly indicate the importance of introducing literary texts as an indispensable didactic material in university teaching of the Italian language, but also the need for its didacticization.

Key words: Italian language, Italian literature, literary text, qualitative analysis, university teaching, communicative method, grammar-translation method, intercultural competences.

1. UVOD

Pažljiv i temeljan odabir didaktičkog materijala predstavlja osnovnu polaznu tačku za uspješnu nastavu svakog stranog jezika, pa samim tim i italijanskog. Posljednjih decenija svedoci smo svojevrsne ekspanzije komunikativnog metodološkog pristupa u nastavi stranih jezika, ali neosporna je činjenica da je „zastareo” gramatičko-prevodni metod, primenjivan tokom celog 19. veka (Tockić-Čeleš, 2012: 2), davao određene rezultate u nastavnom procesu. Pomenuti metod bio je preuzet kao način učenja jezika iz starog grčkog i latinskog, a zove se još i indirektni metod, jer cilj učenja jezika nije bila komunikacija (Krashen 1991: 51–79). Rezultate do kojih je ova metoda dovodila stoga treba posmatrati u korelaciji sa ciljevima iz tog doba – đaci su bili podsticani da usvajaju gramatiku tako što su je obrađivali na primeru književnih dela. Odabranim tekstovima učenici su, pored učenja stranog jezika, sticali i opšte obrazovanje, uvežbavali duh i intelekt, bogatili leksički fond, svoje poznavanje frazeologije i poslovice (Stojičić, Mutavdžić 2018: 505).

Ovakav didaktički pristup, međutim, nije uspeo da osposobi učenika da vlada svakodnevnim govornim situacijama i da se u tim istim situacijama snađe. Stoga gramatičko-prevodni metod već početkom 20. veka biva prenebregnut u korist savremenijih i praktičnijih nastavnih strategija, usklađenih sa potrebama savremenog čoveka i sve učestalijih direktnih susreta. Književni tekst – u svrhu podučavanja stranog jezika – doživljava svojevrsnu „križu”, te odlazi u drugi plan ili se pak potpuno zanemaruje. Komunikativne metode u priličnoj meri zanemaruju upotrebu književnog teksta u nastavi italijanskog jezika, dajući prednost dijaloškim formama svakodnevnih životnih situacija. Razlozi za upotrebu takvog metodičkog pristupa su mnogobrojni, ali kao jedan od najčešće pominjanih jeste objašnjenje da književni tekst nije dovoljno atraktivan i da ne može u dovoljnoj meri da utiče na razvoj govornih veština (Bernardini 2017: 3). Sa druge strane, Vedoveli smatra da se govorna kompetencija gradi kako kroz rad na jezičkim veštinama tako i kroz rad na određenim tekstualnim sadržajima (Vedovelli 2002: 141). Slično razmišlja i Balboni koji u određenoj meri kritikuje „čist komunikativizam” naglašavajući da

samo takav pristup nije dovoljan, štaviše da nije dovoljno funkcionalan (Balboni 2015: 12).

Zbog svoje jezičke slojevitosti, bogate lepeze didaktičkih instrumenata, i posebno, „autentičnosti” (Milovanović 2018: 483), književno delo bi trebalo da nađe svoje mesto u nastavi stranih jezika. U opsežnoj studiji o didaktičkim tehnikama za drugi jezik, Danezi, Diadori i Semplici naglašavaju značaj književnog teksta kao sredstva za razvijanje i usvajanje sve četiri jezičke veštine: slušanja, govora, pisanja i čitanja (Diadori, Danesi, Semplici 2018: 24). Zobenica smatra da je književni tekst napetiji i zanimljiviji od drugih tekstova, a pravilno odabran nudi mogućnost za razgovor, susret i podstiče maštu (Zobenica 2018: 28). Stoga ne smemo zanemariti činjenicu da rad na književnom tekstu može bitno da utiče na podsticanje razvoja interkulturalnih kompetencija, koje su danas – više nego ikada ranije – preduslov za veštu i kvalitetnu interakciju sa pripadnicima drugih kultura.

Kako bi se interkulturalnost razvila u nastavnom procesu, naglašava Radić-Bojanić, neophodno je uvesti interkulturalne elemente u nastavu stranog jezika (Radić-Bojanić 2019: 16). U tom smislu književni tekst predstavlja autentičan dokument koji pruža široku lepezu didaktičke aparature, usmerene ka širenju i usvajanju novih znanja, raznovrsnih jezičkih potencijala i, konačno, uspešnu integraciju u kulturni milje drugog. Stanić i Blatešić primećuju da nastava stranih jezika danas ima specifičnu ulogu u razvijanju interkulturalne kompetencije, koja naročito dolazi do izražaja u direktnim i indirektnim kontaktima sa predstavnicima stranih kultura. Kontakti su sve češći zbog globalnih promena, migracija, ali i multinacionalne saradnje u mnogim sferama (Stanić, Blatešić 2019: 326).

Kada se sve navedeno uzme u obzir, uz dugogodišnje iskustvo u nastavnom procesu i nakon sprovedenog istraživanja, smatramo da je rad na književnom tekstu u nastavi italijanskog jezika na svim nivoima učenja važan preduslov za jačanje kako jezičkih tako i interkulturalnih kompetencija kod studenata. Interkulturalna didaktika predstavlja proširenje komunikativnog pristupa i komunikativne didaktike, koja uključuje rad na književnom tekstu. Dakle, savremena didaktika ne zanemaruje upotrebu književnog teksta u nastavi stranih jezika, ali je u udžbenicima taj podsticaj teorijski, nedovoljno stimulativan i didaktizovan. Zbog toga su izbor književnih tekstova, kao i način njihovog implementiranja u nastavu stranog jezika, u ovom slučaju, italijanskog, izuzetno važni. Remek-dela italijanskih autora pripadaju visokoj književnosti, te su vrlo zahtevna za razumevanje i obradu, ali, sa druge strane, obezbeđuju bolje kulturološko i sociološko poznavanje stranog sagovornika i njegovog istorijskog razvoja. Glavna zamerka gramatičko-prevodnoj metodi bila je vezana za neprilagođavanje tekstova kanonske književnosti stranim učenicima, što predstavlja

ključni elemenat u njihovoj obradi i integraciji sa ostalim delovima didaktičkog materijala.

Cilj našeg rada je da ukaže na zainteresovanost samih studenata za upoznavanje italijanske književne scene i njenih autora, kao i da u određenoj meri rasvetli sumnju u učinkovitost upotrebe književnog teksta u nastavi italijanskog jezika, koji je usled jačanja i promovisanja savremenih nastavnih metoda, marginalizovan i nedovoljno prisutan. U ovom radu iznećemo predloge za odabir i implementaciju književnih tekstova u univerzitetsku nastavu italijanskog jezika.

1.1 Književni tekst u nastavi italijanskog jezika

Nastava italijanskog jezika je poslednjih decenija doživela mnogobrojne promene, a sve u cilju osavremenjivanja nastavnog procesa, ali i jačanja motivacije za usvajanje italijanskog jezika, književnosti i kulture. Modernizacija i osavremenjivanje nastave poslednjih decenija javljaju se kao imperativ u nastavnom procesu savremenog društva. Nakon dugogodišnje dominacije tradicionalne metode u podučavanju italijanskog jezika, koja je razvijala gramatičko-prevodilačke kompetencije, na početku 20. veka razvija se potpuno nov pristup u nastavi italijanskog jezika. Pristup kojim se podstiču razvijanje i usvajanje komunikativnih veština kroz direktan metod učenja italijanskog jezika. Zahtevi pomenute savremene metode naglašavaju značaj praktične upotrebe jezika, marginalizujući književni tekst, dok moderna glotodidaktika favorizuje novinske članke, reklamne tekstove, duže ili kraće dijaloške forme i nastavne sadržaje koji podstiču razvoj svakodnevnih komunikativnih veština govornog italijanskog jezika (Magnani 2009: 108).

Polazeći od pretpostavke da je književni tekst raznovrstan i plodan izvor didaktičkog materijala, ukazaćemo na značaj upotrebe književnog teksta za stvaranje, razvoj, napredovanje i konačno sticanje svih jezičkih, ali i neophodnih interkulturalnih kompetencija. Većina udžbenika italijanskog jezika za strance koji se distribuiraju u Srbiji izdanja su italijanskih izdavača, a svima im je zajednička oskudna zastupljenost književnog teksta u okviru nastavne jedinice. Kako bismo ukazali na značaj implementiranja književnog teksta u nastavu italijanskog jezika, vođeni zahtevima i željama studenata italijanskog jezika na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu, sproveli smo istraživanje koje je trebalo da nam pokaže stepen književnog obrazovanja naših studenata, njihove stavove u vezi sa uvođenjem italijanske književnosti u nastavu jezika, kao i o najprikladnijem pristupu. Rezultati koje smo dobili razrešili su nas svake sumnje o naklonjenosti studenata italijanskim književnim delima, ali i pomogli da ustanovimo adekvatne tehnike za odabir, didaktizaciju i implementiranje književnog teksta u nastavu.

2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

S obzirom na slabu istraženost ove teme u Srbiji, za potrebe našeg primarnog istraživanja sprovedi smo anketu kvalitativnog tipa koju smo iskoristili kao osnovni istraživački instrument. Anketa je obuhvatila stavove studenata Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu o analiziranim književnim delima iz srednjoškolskog perioda i o predlozima u vezi sa obradom italijanske književnosti na časovima italijanskog jezika. Anonimnoj anketi pristupila su 103 studenta različitih nivoa učenja, sa različitih studijskih grupa koji italijanski jezik uče kao izborni predmet dve godine, sa fondom od četiri časa nedeljno (A1.1, A1.2, A2.1, A2.2, B1.1, B1.2). U anketi su učestvovali i studenti francuskog jezika koji italijanski jezik uče kao obavezni predmet tokom sve četiri godine studija sa fondom od šest časova nedeljno (Italijanski 1, Italijanski 2, Italijanski 3, Italijanski 4, Italijanski 5, Italijanski 6, Italijanski 7, Italijanski 8) (v. Tabela 1. i Tabela 2). Među studentima obuhvaćenim anketom upadljiva je razlika u polu, jer čak 85% ispitanika čine osobe ženskog pola, a samo 15% osobe muškog pola, što inače odgovara osnovnoj strukturi studenata na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Studenti su sasvim očekivano mlade odrasle osobe, uzrasta od 18 do 25 godina.

Nivo učenja italijanskog jezika	Broj studenata	%
A1.1	37	35,92
A1.2	17	16,50
A2.1	22	21,35
A2.2	16	15,53
B1.1	1	0,97
B1.2	1	0,97
Italijanski 1	2	1,94
Italijanski 2	1	0,97
Italijanski 3	1	0,97
Italijanski 4	2	1,94
Italijanski 5	1	0,97
Italijanski 6	2	1,94
Italijanski 7	0	0
Italijanski 8	0	0
Ukupno	103	100

Tabela 1. Struktura uzorka studenata po nivoima učenja italijanskog jezika

Studijski program	Broj studenata	%
Istorija	13	12,62
Anglistika	12	11,65
Psihologija	10	9,72
Žurnalistika	9	8,73
Pedagogija	8	7,76
Sociologija	7	6,79
Komunikologija	4	3,88
Germanistika	3	2,91
Ruski jezik	3	2,91
Francuski jezik i književnost sa drugim romanskim jezikom i kulturom	4	3,88
Komparativna književnost	7	6,79
Kulturologija	6	5,82
Srpski jezik i književnost	8	7,76
Socijalni rad	9	8,73

Tabela 2. Struktura uzorka studenata po studijskim grupama

Kao što se vidi u Tabeli 1. i Tabeli 2, najveći broj studenata koji su pristupili popunjavanju ankete nakon odslušanog zimskog semestra jesu studenti italijanskog kao izbornog jezika, nivoa A1.1, na kojem su u najvećem broju prisutni studenti prve godine studija. Ovaj podatak ukazuje na činjenicu da je reč o studentima koji imaju vrlo sveža sećanja na srednjoškolski period, a samim tim i nastavni program.

Anketiranje studenata sprovedeno je pomoću tri upitnika koja su obuhvatila tri različite oblasti istraživanja. Upitnici su poluzatvorenog tipa, a pored ponuđenih opcija svaka lista odgovora sadrži i kolonu označenu kao „Ostalo”, gde su ispitanici imali priliku da istaknu svoja razmišljanja i iznesu konkretne predloge na datu temu. Pitanja iz prvog dela upitnika (Upitnik A) su u vezi sa književnim delima koja su analizirana i obrađivana na srednjoškolskom nivou obrazovanja i grupisana su u sledeće oblasti: Srpska književnost, Ruska književnost, Italijanska književnost, Francuska književnost, Engleska i američka književnost, Književnost španskog govornog područja, Nemačka književnost i Hrvatska književnost. Skala odgovora podeljena je na tri nivoa: 1 – odlično se sećam, 2 – slabo se sećam i 3 – ne sećam se. Ukoliko su ispitanici imali sećanja na navedena dela popunjavali su sledeću rubriku odgovora, takođe podeljenih na tri nivoa: 1 – svidelo mi se veoma, 2 – svidelo mi se umereno i 3 – nije mi se svidelo. Ispitanici su zamoljeni da iskreno i objektivno odgovore na pitanja u vezi sa sećanjem na sadržaje navedenih književnih dela i njihovih autora, a tek onda da navedu u kojoj meri im se dato delo svidelo. Ovaj deo ankete odnosi se na književni repertoar

koji je utvrđen nastavnim planom i programom Ministarstva prosvete Republike Srbije na predmetu Srpski jezik i književnost u srednjim školama (koje su ispitanici pohađali pre upisa na Filozofski fakultet). Opređelili smo se za književni sadržaj ovog predmeta zato što je Srpski jezik obavezan predmet za sve srednjoškolske učenike sa fondom od pet časova nedeljno. Samim tim to je zajednički predmet za sve ispitanike. Pošto je reč o studentima koji su pre upisa na univerzitetske studije učili različite strane jezike, uvrštavanjem nastavnog plana i programa svih stranih jezika predviđenih srednjoškolskim obrazovanjem, dobili bismo isuviše različite rezultate koje bismo sa teškoćom pouzdano klasifikovali. Rezultati prvog dela ankete pomogli su nam da utvrdimo sa kakvim književnim delima su se studenti sretali u srednjoškolskom periodu, kao i u kojoj meri su bili motivisani i zainteresovani za obrađivana književna dela, sa posebnim osvrtom na italijansku književnost.

Autor i književno delo	Odlično se sećam	Slabo se sećam	Ne sećam se	Svidelo mi se veoma	Svidelo mi se umereno	Nije mi se svidelo
Srpska književnost	24,7%	9,3%	-	25,5%	6,5%	2%
Ruska književnost	9,4%	2,6%	-	11%	1%	-
Italijanska književnost	7%	3%	-	5%	3,7%	1,3%
Francuska književnost	8%	3%	-	4%	4%	0%
Engleska i američka književnost	14,5%	7%	-	13%	7,5	1%
Književnost španskog govornog područja	5,3%	1,7%	-	7%	-	-
Nemačka književnost	3,5%	4,5%	-	4,6%	1,5%	1,9%
Hrvatska književnost	2%	3%	-	3,7%	1,3%	-
Ostalo	-	-	-			

Upitnik A.

U drugom delu upitnika – koji smo definisali kao Upitnik B – ispitanici su odgovarali na pitanja u vezi sa autorima i delima italijanske književnosti koje poznaju, kao i stepenom njihovog poznavanja. U upitniku su navedena imena dvadeset šest italijanskih autora i njihovih glavnih dela, koja su studenti selektovali

po stepenu poznavanja na osnovu sledeće skale odgovora: 1 – dobro mi je poznato, 2 – slabo mi je poznato i 3 – potpuno mi je nepoznato. Pored navedene liste autora, studenti su imali mogućnost da dopišu autore i dela koja su njima poznata u rubrici „Ostalo”. Poslednje pitanje iz ovog dela upitnika je u vezi sa studentskim željama i interesovanjima za navedena dela italijanske književnosti. Od studenata je traženo da odgovore na pitanje: *Da li bi voleli da obrađuju navedeno književno delo*. Ponuđena književna dela obuhvataju remek-dela italijanske književnosti, tačnije klasike od 13. do 20. veka, kao i dela savremenih italijanskih autora koja su, postigavši uspeh na internacionalnom tržištu, prevedena na srpski jezik i samim tim dostupna našim čitaocima.

Autor i književno delo	Dobro mi je poznato	Slabo mi je poznato	Potpuno mi je nepoznato	Volela / Voleo bih da ga obrađujemo na časovima italijanskog jezika
Dante Alighieri <i>La Divina Commedia</i>	37,7%	34%	28,3%	44%
Francesco Petrarca <i>Il Canzoniere</i>	30%	49,50%	20,5%	12%
Margaret Mazzantini <i>Non ti muovere</i>	-	-	100%	2%
Giovanni Boccaccio <i>Il Decameron</i>	28%	34,7%	37,3%	14%
Ludovico Ariosto <i>L'Orlando Furioso</i>	-	-	100%	3%
Niccolò Macchiavelli <i>Il Principe</i>	18%	22,5%	59,5%	17%
Giacomo Leopardi <i>I Canti</i>	3%	12%	85%	2,6%
Alessandro Manzoni <i>I Promessi sposi</i>	-	28%	72%	7%
Giovanni Verga <i>I Malavoglia</i>	2%	32%	66%	2,3%
Italo Svevo <i>La Coscienza di Svevo</i>	2%	7%	91%	7,5%
Alberto Moravia <i>La Romana</i>	11%	32%	57%	5,4%
Umberto Eco <i>Il nome della rosa</i>	43%	11%	46%	17%
Pier Paolo Pasolini <i>Ragazzi di vita</i>	-	-	100%	4%
Leonardo Sciascia <i>Il giorno della civetta</i>	-	-	100%	5%

ZAINTERESOVANOST STUDENATA ZA OBRADU KNJIŽEVNOG TEKSTA ...

Orianna Fallaci <i>Un uomo</i>	-	-	100%	2%
Andrea Camilleri <i>Il Commissario Montalbano</i>	-	-	100%	12,6%
Donato Carrisi <i>La casa senza ricordi</i>	7%	11%	82%	43%
Fabio Volo <i>Una vita nuova</i>	-	-	100%	13,6%
Sveva C. Modignani <i>L'amore fa miracoli</i>	-	-	100%	7%
Elena Ferrante <i>L'amica geniale</i>	36%	41%	23%	76%
Roberto Saviano <i>Gomorra</i>	14%	32%	54%	54%
Niccolò Ammaniti <i>Io non ho paura</i>	20%	23%	57%	9,6%
Alessandro Baricco <i>Oceano mare</i>	6%	12%	82%	23%
Marco Balzano <i>Resto qui</i>	-	-	100%	12%
Stefano Benni <i>La compagnia dei celestini</i>	-	-	100%	11%
Cristina Comencini <i>Il capotto del turco</i>	-	-	100%	2,6%

Upitnik B.

Treći deo ankete (Upitnik C) pružio nam je konkretne odgovore o tome kako didaktički oblikovati i implementirati književni tekst u nastavu italijanskog jezika. Primenili smo skalu za merenje različitog stepena zainteresovanosti studenata za date predloge na sledeći način: 1 – nisam zainteresovan, 2 – dovoljno sam zainteresovan, 3 – veoma sam zainteresovan. Poseban deo ove ankete nalazi se na kraju trećeg upitnika i otvorenog je tipa. Studenti su zamoljeni da napišu svoje komentare i želje u vezi sa analizom književnog teksta na časovima italijanskog jezika, koje smo takođe uzeli u obzir prilikom analize ankete.

	1 – nisam zainteresovan	2 – dovoljno sam zainteresovan	3 – veoma sam zainteresovan
Književno delo treba da je uvršteno u svaku nastavnu jedinicu u udžbeniku.	-	38%	62%
Postojeći nastavni materijal dopuniti dodatnim književnim materijalom.	23%	43%	34%
Književno delo nastavnik treba da prezentuje samostalno i u monološkom obliku.	97%	3%	-
Književno delo nastavnik treba da prezentuje interaktivno, u dijalogu sa studentima.	-	18%	82%
Književno delo prikazati u multimedijalnom kontekstu.	-	10%	90%
Književno delo analizirati kroz upotrebu mapa uma.	54%	22%	24%
Književno delo postaviti na Moodle (Moodle) ili neku drugu platformu u okviru nastavne jedinice koja se obrađuje.	21%	45%	34%
Književno delo povezivati sa ostalim predmetima i životnim iskustvima.	5%	63%	32%
Uz obradu književnog dela objasniti i društveno-istorijski kontekst u kojem je delo nastalo.	7%	34%	59%
Predstaviti biografiju autora dela i književni pravac kojem je pripadao.	-	6%	94%
Kroz književno delo utvrđivati sve četiri jezičke veštine (govor, čitanje, pisanje, slušanje).	12%	24%	64%
Ukoliko je na osnovu književnog dela snimljen film ili serija, pogledati i ekranizovanu verziju.	-	25%	75%

Upitnik C.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I DISKUSIJA

Na osnovu obrađenih podataka prvog dela ankete dobili smo veoma zanimljive informacije o tome koliko se studenti sećaju navedenih dela. Najveći broj studenata je odgovorio da se seća dela srpske književnosti (34%), zatim engleske književnosti (13%), sledi sećanje na rusku književnost (12%), na četvrtom mestu je francuska književnost (11%), zatim sledi sećanje na italijansku (10%), nemačku (8%), špansku (7%) i hrvatsku književnost (5%).

Kao što se može videti iz priloženog, najveći broj studenata je odgovorio da se odlično seća srpske književnosti, što je logično s obzirom na fond časova tog predmeta u školama. Od ukupno 34% studenata koji su iskazali svoje sećanje na srpsku književnost, njih 25,5% je izjavilo da im se srpska književnost veoma svidela, a 6,5% studenata da im se svidela umereno. Samo 2% ispitanika je odgovorilo da im se srpska književnost iz srednjoškolskog perioda nije svidela. Kada je ruska književnost u pitanju, 9,4% studenata se odlično seća ove književnosti, a samo 2,6% slabo. Od ukupno 12% ispitanika koji se ruske književnosti sećaju, njih 11% je iskazalo da im se ova književnost veoma svidela, a 1% ispitanika je iskazao umereno svidanje. Od 10% ispitanika koji se sećaju italijanske književnosti, njih 7% se dobro seća, a 3% se slabo seća. Samo 1,3% ispitanika je odgovorilo da im se italijanska književnost nije svidela, 3,7% da im se umereno svidela, dok je 5% zabeležilo odgovor da im se italijanska književnost veoma svidela. Kada je reč o francuskoj književnosti, 8% studenata je se odlično seća, 3% slabo, a ujednačen je broj studenata kojima se ova književnost veoma (4%) i umereno (4%) svidela. Studenti koji se slabo sećaju francuske književnosti nisu komentarisali meru dopadanja. Engleske i američke književnosti se odlično seća 14,5% studenata, a slabo njih 7%. Vrlo je sličan broj i studenata kojima se ova književnost veoma svidela (13%), a umereni stepen svidanja izrazilo je 7,5% ispitivanih sudenata. Samo 1% studenata je odgovorio da im se ova književnost nije svidela. Kada je u pitanju književnost španskog govornog područja, 5,3% je odgovorilo da je se odlično seća, dok je samo 1,7% onih koji je se slabo sećaju. Zanimljiv je i podatak da se svim ispitanicima koji se sećaju dela španske književnosti ona veoma svidela (7%). Sećanje na nemačku književnost je nešto slabije – samo 3,5% studenata je se odlično seća, dok 4,5% ispitanika ima slabo sećanje na nju. Njih 1,9% je izjavilo da im se nemačka književnost nije svidela, 1,5% da im se umereno svidela, dok je 4,6% izjavilo da im se veoma svidelo. Autore i dela hrvatske književnosti odlično se seća 2% studenata, a 3% je se slabo seća. Od ukupno 5% studenata koji se sećaju hrvatske književnosti, 3,7% je iskazalo da im se veoma svidela, a 1,3% umereno. Nakon analize podataka

dobijenih iz Upitnika A zaključili smo da studenti imaju generalno slabo sećanje o obrađenim književnim delima u srednjoj školi, ali i da je sećanje direktno povezano sa dopadljivošću teksta.

Interesantan je podatak da su gotovo svi ispitanici dali isti odgovor u drugom delu upitnika koji je upućivao na stepen sviđanja istog dela. Ukoliko su se odlično sećali navedenog dela, istakli su i da im se jako svidelo. Ukoliko su označili da se slabo sećaju književnog dela, naveli su da im se ono umereno svidelo. Nakon ovakvih rezultata drugog upitnika porazgovarali smo sa studentima i zamolili da nam objasne ovu uzročno-posledičnu vezu sećanja na književno delo i stepena dopadanja istog. Većina intervjuisanih studenata je objasnila da se seća dobro samo onih dela koja su im se svidela i za koja su bili dodatno motivisani tokom pohađanja časova srpskog jezika i književnosti u srednjoškolskom periodu. Odlično sećanje na srpsku književnost je razumljivo, jer časovi posvećeni nacionalnoj književnosti dominiraju u odnosu na sve druge. Ruska književnost je oduvek bila prisutna u nastavnom planu i programu za srednje škole, a studenti su istakli da su sadržaj mnogih ruskih lektira prvo gledali u ekranizovanoj formi, kao film ili TV seriju. Pošto je veliki broj časova posvećen ruskoj književnosti, rezultat naše ankete je u skladu sa nastavnim planom i programom. Značajan podatak za naše istraživanje jeste činjenica da je italijanska književnost zauzela peto mesto od analiziranih osam književnosti. Ovom pojavom smo se, sasvim logično, najviše bavili prilikom analize ankete.

Rezultati drugog dela ankete – Upitnika B – ukazuju na visok procenat zainteresovanih studenata za obradu književnih tekstova italijanske literature. Suprotno ovom dobijenom podatku, koji nas je veoma zainteresovao, nalazi se rezultat koji pokazuje da je poznavanje italijanske literature veoma nisko. Samo 14% studenata je odgovorilo da im je dobro poznato neko od navedenih dela, 25% da im je slabo poznato i 51% da im je potpuno nepoznato. Najvećem broju studenata su dobro poznata dela koja su se obrađivala u srednjoj školi (Aligijeri, Petrarka, Bokačo), ali i Umberto Eko i njegovo remek-delo *Ime ruže* (*Il nome della rosa*). Primetno je takođe i dobro poznavanje nekih od savremenih italijanskih autora, kao što su Elena Ferante, Nikolo Amaniti i Roberto Savijano. Studentima je potpuno nepoznata sledeća grupa autora: Macantini (M. Mazzantini), Ariosto (L. Ariosto), Manconi (A. Manzoni), Pazolini (P. P. Pasolini), Šaša (L. Sciascia), Falači (O. Fallaci), Kamileri (A. Camilleri), Volo (F. Volo), Modinjani (Sveva C. Modignani), Bolcano (M. Bolzano), Beni (S. Benni), Komenćini (C. Comencini). Podatak koji nam je privukao najveću pažnju tokom istraživanja je u vezi sa poslednjom izjavom u okviru ovog upitnika. Naime, nijedan student nije dao

negativan odgovor u vezi sa pitanjem da li bi voleo da se upozna sa navedenim italijanskim delima i njihovim autorima. Nesumnjivo je da bi svako od studenata želeo da obrađuje neko delo italijanske književnosti. Najveći procenat ispitanika zainteresovan je za delo spisateljice Elene Ferante *Moja genijalna prijateljica* (76%), nešto manji procenat ispitanika je zainteresovan za obradu Danteovog remek-dela svetske književnosti *Božanstvena komedija* (44%), a potpuno iznenađenje je delo Roberta Savijana *Gomorra* za čiju obradu je zainteresovano čak 54% studenata.

Ovi podaci u velikoj meri mogu biti od pomoći prilikom odabira književnog teksta u svrhe učenja italijanskog jezika. Ukazuju na to da mladi prate razvoj savremene italijanske književnosti, ali i da su orijentisani ka bestselerima, koji su već doživeli internacionalni uspeh, dok im je manje poznata autentična italijanska književnost.

U naknadnom razgovoru sa ispitanicima došli smo do nekolicine relevantnih podataka. Naime, gotovo većina ispitanika koji su se sećali italijanske književnosti odgovorili su da su im se obrađena dela svidela, ali da je analizi italijanskog književnog opusa u srednjoj školi posvećeno veoma malo časova. Pojedini studenti su imali utisak da je zainteresovanost samih nastavnika srpskog jezika za italijansku književnost veoma niska. Takođe, svi ispitanici sa kojima smo razgovarali izrazili su žaljenje zbog malog prostora posvećenog italijanskoj književnosti, ali su i ukazali na značaj dela Dantea Aligijerija, Frančeska Petrarke i Đovanija Bokača za razumevanje italijanske književnosti i za tumačenje svetske književnosti.

Kako bi nastava italijanskog jezika bila što uspešnija, zanimljivija i efektnija, neophodno je slušati i osluškivati mišljenja studenata kojima je nastavni proces posvećen. Stoga smo u sprovedenoj anketi predvideli deo namenjen za slobodne odgovore, u kom smo pronašli zanimljive i svrsishodne ideje. Pored već pomenutih, bilo je i onih u kojima su studenti izričito naglašavali važnost upoznavanja sa italijanskom književnošću. Jedan student je napisao zanimljiv komentar:

„Za većinu ovih dela nikada nisam čuo, tako da mi je nezgodno da odgovorim da li bih voleo ili ne da ih obrađujem na časovima... siguran sam da bi trebalo, ali voleo bih da se na časovima italijanskog jezika ipak malo više pažnje usmeri i na italijansku književnost, kulturu i istoriju kako bismo imali širu sliku...”

Zanimljiv je bio i komentar studenta u vezi sa književnim delom Roberta Savijana *Gomorra*:

„Prava šteta, svidela mi se serija na Netflixu, voleo bih da sam pročitao barem delove ove knjige”.

Ovakvi komentari nisu usamljeni i jasno ukazuju na visoku zainteresovanost studenata za čitanje i obradu književnog teksta italijanskih savremenih autora na izvornom jeziku:

„Veoma mi je drago što je ovakva ideja pokrenuta, nadam se da će biti sprovedena u delo. Do sada sam čitala Eleno Ferante, Umberta Eka, Donata Karizija u srpskom prevodu, ali mislim da je potrebno upoznati se sa njihovim radom i na italijanskom jeziku. Naravno, pored navedenih dela zainteresovana sam i za upoznavanje ostalih autora.”

Treći deo ankete (Upitnik C) pružio nam je konkretne odgovore na to kako didaktički oblikovati i implementirati književni tekst u nastavu italijanskog jezika. S obzirom na visoku zainteresovanost studenata za italijansku književnost, odgovori nas nisu iznenadili. Gotovo većina ispitanika je iskazala interesovanje za implementaciju književnog teksta u svaku nastavnu jedinicu udžbenika italijanskog jezika (62%). U visokom procentu prisutna je i ideja da se tekst prezentuje interaktivno, u dijalogu sa studentima (82%), a ubedljivo najveći broj studenata je izrazio želju da se, uz odlomak književnog dela, predstavi i biografija autora knjige i književni pravac kojem je autor pripadao (94%). Nimalo nije zanemarljiv podatak da je čak 64% studenata zainteresovano da usvaja gramatiku kroz književni tekst, što ukazuje na bliskost sa dugo ukorenjenim gramatičko-prevodnim metodom u nastavi stranih jezika. Veliki broj ispitanika (75%) odgovorio je da bi im se dopalo da pogledaju ekranizovanu verziju određenog književnog dela, te ovde zapažamo vezanost mladih generacija za audio-vizuelne efekte kojima su često izloženi tokom odrastanja zbog uticaja televizije i interneta. S obzirom na to da su naši ispitanici bili studenti italijanskog jezika kojima je on ili drugi, ili treći strani jezik (L3, L4), nije zanemarljiv ni uticaj metoda učenja stranog jezika kojem su studenti bili izloženi u svom prethodnom iskustvu (tačnije tokom usvajanja L2, koji je u Srbiji najčešće engleski). Ovu hipotezu potvrđujemo u stavovima jedne ispitanice koja navodi sledeće:

„Engleski jezik sam naučila zahvaljujući čitanju knjiga, nikada me nisu privlačili časovi posvećeni strogoj analizi gramatičkih pravila... uspela sam i da shvatim i da zavolim gramatiku zahvaljujući knjigama na engleskom”.

Više od polovine ispitanika (59%) smatra da uz obradu književnog dela treba objasniti i društveno-istorijski kontekst u kojem je delo nastalo. Zanimljiv je podatak da je čak 63% studenata zainteresovano da se književni tekst poveže sa životnim iskustvima, što ukazuje na teorijsko doživljavanje pročitanoog teksta, te

potrebu da se primene didaktičke metode za oživljavanje prikazanih situacija i dijaloga. Nešto manji broj studenata, ali nikako zanemarljiv, iskazao je interesovanje za sledećim oblicima rada: 34% ispitanika je veoma zainteresovano da se postojeći nastavni materijal dopuni dodatnim književnim materijalom; 24% da se delo analizira kroz mape uma; 34% da se književni tekst postavi na neku od platformi za učenje na daljinu.

Analiza rezultata ovog istraživanja potvrđuje našu pretpostavku o zainteresovanosti studenata svih studijskih grupa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, koji uče italijanski jezik kao L3 ili L4 za proučavanje, obradu i analizu italijanskog književnog opusa na časovima jezika. Smatramo da su od velikog značaja odgovori studenata koji upućuju na ono što nije dovoljno zastupljeno na časovima italijanskog. Njihova velika radoznalost i zanimanje za obradu književnog teksta na časovima italijanskog jezika mogu značajno uticati na našu buduću nastavnu praksu. Naime, na osnovu dobijenih rezultata i relevantne stručne literature, prikazane u uvodnom delu rada, zaključujemo da je neophodno implementirati rad na brižljivo odabranom književnom tekstu u nastavu italijanskog jezika na svim nivoima učenja.

Pažljivo odabrani književni tekst koji bi pratio nivo poznavanja italijanskog jezika ima za cilj ne samo utvrđivanje jezičkih kompetencija, već i uspešnu komunikaciju u italijanskom kulturnom kontekstu. O značaju književnog teksta za razvoj jezičkih i interkulturalnih kompetencija pisali su mnogi, ali bismo se sa posebnom pažnjom osvrnuli na delo Lučinde Spere *La letteratura per la didattica dell'italiano agli stranieri* (Spera, 2014), u kojem autorka iznosi konkretne ideje o načinu analize književnog teksta u nastavi italijanskog jezika za strance. Pored bogate tekstualne i stilističke analize, autorka ukazuje i na brojne mogućnosti obrade jezičkih i morfosintaksičkih elemenata italijanskog jezika. Sama autorka, poučena dugogodišnjim nastavničkim iskustvom, naglašava važnost rada na književnom tekstu kao jednom od najjačih didaktičkih instrumenata za usvajanje italijanskog jezika. Njeno delo može da posluži kao model u osmišljavanju nastavnog procesa u kojem bismo posebnu pažnju posvetili književnom tekstu uz niz stimulativnih predloga za didaktizaciju i oživljavanje opisanih situacija.

4. ZAKLJUČAK

U evoluciji brojnih nastavnih metoda književni tekst je polako gubio (i izgubio) na značaju, iako je u tradicionalnoj metodi bio osnovno nastavno sredstvo. Komunikativni pristup ga je u velikoj meri zanemario i marginalizovao, te je jedan

od najvažnijih zadataka nastavnika stranog jezika da nađu pravu meru između ove dve krajnosti. Kao što je pokazala anketa našeg istraživanja izuzetno je značajno uvođenje i/ili jačanje onih didaktičkih aktivnosti koje će studente ohrabriti i motivisati za rad na stranom jeziku, bez obzira na stilove i tendencije koji, na momenat, mogu da se učine atraktivnim i modernim. Rezultati sprovedenog istraživanja govore u prilog implementiranju književnog testa u nastavu italijanskog jezika, te značaju podizanja svesti o pozitivnim uticajima književnog teksta na razvoj jezičkih, ali i opštih kompetencija pri usvajanju italijanskog jezika. Pažljiv odabir književnog teksta, prilagođen stepenu poznavanja italijanskog jezika, interesovanjima i očekivanjima studenata, predstavlja bogat didaktički instrument, koji se na najrazličitije načine može iskoristiti u svrhu podizanja kvaliteta nastave italijanskog jezika na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Zbog kompleksne strukture ne treba izbegavati dela visoke književnosti, sa kojima studenti svakako treba da se upoznaju, ali ih treba prilagoditi nivou znanja studenata, didaktizovati i povezati sa realnim životnim situacijama. Rad na književnom tekstu može na odlučujući način doprineti da se kod studenata probudi sklonost ka sticanju naprednih jezičkih veština, jer književnost oplemenjuje svojim sadržajem i ima stimulatívno dejstvo, dok upotrebu jezika može dovesti do najvišeg stepena izražajnosti.

Nakon uvida u bogatu metodičku literaturu italijanskih didaktičara i na osnovu rezultata istraživanja sprovedenog među studentima Filozofskog fakulteta koji uče italijanski jezik kao strani, došli smo do zaključka da književni tekst treba da nađe svoje mesto u nastavi italijanskog jezika, jer u velikoj meri doprinosi motivisanosti studenata, kao i jačanju jezičkih i interkulturnih kompetencija. Zaključili smo takođe da veliku pažnju treba posvetiti didaktizaciji književnog teksta, kako bi se maksimalno iskoristio njegov jezički, kulturološki, komunikativni i kreativni potencijal, ali i kako bismo te vrednosti približili učenicima stranog jezika.

LITERATURA

- Balboni, E. P. (2015). *Didattica dell'italiano come lingua seconda e straniera*. (a cura di P.E. Balboni e M. Mezzadri). Studi sull'insegnamento dell'italiano e delle lingue straniere. Torino: Loescher Editore.
- Bernardini, V. (2017). *Il testo letterario per l'apprendimento dell'italiano come lingua straniera o seconda*. Bollettino Itals (a cura di Paolo E. Balboni). Pristupljeno 10.5.2022. URL: <<https://www.itals.it/sites/default/files/pdf-bollettino/febbraio2017/bernardini.pdf>>.

- Danesi, M., Diadori, P., Semplici, S. (2018). *Tecniche didattiche per la seconda lingua- strategie e strumenti, anche in contesti CLIL*. Roma: Carocci editore.
- Krashen, D.S. (1991). *Bilingual education and second language acquisition theory. A theoretical framework II*. University of Southern California.
- Magnani, M. (2009). *Il testo letterario e l'insegnamento delle lingue straniere*. Studi di glottodidattica. Università di Urbino. Pristupljeno 11. 6. 2022. URL: <[https://docplayer.it/14399327 -II-testo-letterario-e-l-insegnamento-delle-lingue-straniere-mirco-magnani-universita-di-urbino.html](https://docplayer.it/14399327-II-testo-letterario-e-l-insegnamento-delle-lingue-straniere-mirco-magnani-universita-di-urbino.html)>.
- Milovanović, V. (2018). Književni tekst u udžbenicima francuskog jezika za osnovnu i srednju školu. *Jeziци i kulture u vremenu i prostoru VII/1*, ur. Gudurić, S., Radić-Bojanić, B. (Novi Sad: Filozofski fakultet): 481–489.
- Radić-Bojanić, B. (2019). *Interkulturalnost i kulturni identitet nastavnika engleskog jezika*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- Spera, L. (2014). *La letteratura per la didattica dell'italiano agli stranieri*. Pisa: Paccini editore.
- Stanić T, Blatešić A. (2019). Književni i civilizacijski elementi u udžbenicima italijanskog jezika NUOVO ESPRESSO, u *Susret kultura*, ur. Živančević-Sekeruš I., Milanović Ž. (Novi Sad: Filozofski fakultet): 325–337.
- Стојичић, В., Мутавџић, П. (2018). Књижевни текстови у уџбеницима савременог грчког језика као страног, у *Језици и културе у времену и простору VII/1*, ур. Гудурић С., Радић-Бојанић Б. (Нови Сад: Филозофски факултет): 503–511. [Stojčić, V., Mutavdžić, P. (2018). Književni tekstovi u udžbenicima savremenog grčkog jezika kao stranog, u *Jeziци i kulture u vremenu i prostoru VII/1*, ur. Gudurić, S., Radić-Bojanić, B. (Novi Sad: Filozofski fakultet): 503–511].
- Tockić-Čeleš, J. (2012). *Pregled razvoja metoda učenja stranog jezika i metodičke dileme u nastavi danas*. Pristupljeno 1.7.2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/279848000_PREGLED_RAZVOJA_METODA_UCENJA_STRANOG_JEZIKA_I_METHODICKE_DILEME_U_NASTAVI_DANAS_REVIEW_OF_THE_DEVELOPMENT_OF_METHODS_IN_LEARNING_A_FOREIGN_LANGUAGE_AND_METHODOLOGICAL_DILEMMAS_IN_TEACHING_TODAY/link/559bb38608ae7f3eb4cecb4/download >.
- Vedovelli M. (2002). *Guida all'italiano per stranieri. La prospettiva del Quadro comune europeo per le lingue*. Roma: Carocci.

Зобеница, Н. (2018). *Дидактика немачке књижевности као стране*. Нови Сад: Филозофски факултет. [Zobenica, N. (2018). *Didaktika nemačke književnosti kao strane*. Novi Sad: Filozofski fakultet]

Tamara B. Stanić
University of Novi Sad
Faculty of Philosophy, Department of Italian and Iberoamerican Studies

Aleksandra R. Blatešić
University of Novi Sad
Faculty of Philosophy, Department of Italian and Iberoamerican Studies

STUDENTS' INTEREST IN READING LITERARY TEXTS IN ITALIAN LANGUAGE TEACHING

Summary

In the evolution of teaching methods, the literary text gradually lost its importance, although in the traditional method it was the basic teaching tool. The communicative approach has largely neglected and marginalized it and one of the most important tasks of foreign language teachers is to find the right balance between these two extremes. As shown by the survey of our research, conducted among the students who learn Italian language as L2 or L3 at the Faculty of Philosophy in Novi Sad (Serbia), it is very important to introduce and/or strengthen those didactic activities that will encourage and motivate students to work in a foreign language, regardless of the styles and temporal tendencies. The results of the conducted research speak in favor of the implementation of literary texts in teaching the Italian language and the importance of raising awareness about the positive effects of literary texts on the development of linguistic and general competences in the acquisition of the Italian language. The careful selection of literary texts, adapted to the students' level of proficiency in the Italian language, as well as to students' interests and expectations, is a rich didactic instrument which can be used in a variety of ways for the purpose of raising the quality of Italian language teaching at the Faculty of Philosophy in Novi Sad. Working on literary texts can positively contribute to awakening student's inclination towards acquiring advanced language skills because literature enriches by its content and has a stimulating effect, while the use of language can lead to the highest degree of expressiveness. After an insight into the rich methodological literature of Italian didactics and analysis of the results obtained, we came to the conclusion that literary texts should find their place in teaching the Italian language because they greatly contribute to the motivation of students as well as strengthen language and intercultural competences.

Key words: Italian language, Italian literature, literary text, qualitative analysis, university teaching, communicative method, grammar-translation method, intercultural competences.

Dodatak 1.

Upitnik o stavovima studenata Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu o analiziranim književnim delima iz srednjoškolskog perioda i o željama u vezi sa obradom italijanske književnosti na časovima italijanskog jezika

Upitnik je anoniman i sprovodi se radi istraživanja o značaju i ulozi književnih tekstova u udžbenicima italijanskog jezika za strance, i u cilju poboljšanja nastavnog procesa iz predmeta Italijanski jezik na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. Molimo vas da pažljivo pročitate pitanja i iskreno i objektivno odgovorite na ista.

Upišite odgovor:

Godina upisa na osnovne studije: _____ .

Smer: _____ .

Zaokružite odgovor:

Pol: M / Ž

Nivo italijanskog jezika koji trenutno pohađam: Italijanski 1 / Italijanski 2 / Italijanski 3 / Italijanski 4 / Italijanski 5 / Italijanski 6 / Italijanski 7 / Italijanski 8 / A1.1 / A1.2 / A2.1 / A2.2 / B1.1 / B1.2 /

Tabela A. – KNJIŽEVNA DELA IZ SREDNJOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA

Autor i književno delo	Odlično se sećam	Slabo se sećam	Ne sećam se		Svidelo mi se veoma	Svidelo mi se umereno	Nije mi se svidelo
Srpska književnost: I. Andrić: <i>Na Drini ćuprija</i> L. Kostić: <i>Santa Maria della Salute</i> B. Nušić: <i>Narodni poslanik</i> B. Stanković: <i>Nečista krv</i> M. Selimović: <i>Derviš i smrt</i>							
Ostalo:							

Ruska književnost: A. P. Čehov: <i>Tuga</i> A. S. Puškin: <i>Evgenije Onjegin</i> N.V. Gogolj: <i>Revizor</i> L. N. Tolstoj: <i>Ana Karenjina</i>							
Ostalo:							
Italijanska književnost: F. Petrarca: <i>Kanconijer</i> Đ. Bokačo: <i>Dekameron</i> D. Aligijeri: <i>Božanstvena komedija</i>							
Ostalo:							
Autor i književno delo	Odlično se sećam	Slabo se sećam	Ne sećam se		Svidelo mi se veoma	Svidelo mi se umereno	Nije mi se svidelo
Francuska književnost: Onore de Balzak: <i>Čiča Gorio</i> F. Prešern: <i>Sonetni venac</i> Š. Bodler: <i>Albatros</i>							
Ostalo:							
Engleska i američka književnost: V. Šekspir: <i>Romeo i Julija</i> Dž. G. Bajron: <i>Čajld Harold</i> E. Hemingvej: <i>Starac i more</i>							
Ostalo:							

Književnost sa španskog govornog područja: Servantes: <i>Don Kihot</i> F. G. Lorka: <i>Romansa mesečarka</i> L. Borhes: <i>Čekanje</i>						
Ostalo:						
Nemačka književnost: H. Hajne: <i>Lorela</i> V. Gete: <i>Faust</i>						
Ostalo:						
Hrvatska književnost: S. Matavulj: <i>Povareta</i> M. Krleža: <i>Gospoda Glembajevi</i>						
Ostalo:						

Upitnik B. – ŽELJE STUDENATA U VEZI SA ODABIROM AUTORA I DELA IZ ITALIJANSKE KNJIŽEVNOSTI

Navedite dela i autore italijanske književnosti koje poznajete i koje biste voleli da radite na časovima italijanskog jezika.

Autor i književno delo:	Dobro mi je poznato	Slabo mi je poznato	Potpuno mi je nepoznato	Volela/Voleo bih da ga obrađujemo na časovima italijanskog
Dante Alighieri <i>La Divina Commedia</i>				
Francesco Petrarca <i>Il Canzoniere</i>				
Autor i književno delo:	Dobro mi je poznato	Slabo mi je poznato	Potpuno mi je nepoznato	Volela/Voleo bih da ga obrađujemo na časovima italijanskog
Giovanni Boccaccio <i>Il Decameron</i>				

Ludovico Ariosto <i>L'Orlando Furioso</i>				
Niccolò Macchiavelli <i>Il Principe</i>				
Giacomo Leopardi <i>I Canti</i>				
Alessandro Manzoni <i>I Promessi sposi</i>				
Giovanni Verga <i>I Malavoglia</i>				
Italo Svevo <i>La Coscienza di Svevo</i>				
Alberto Moravia <i>La Romana</i>				
Umberto Eco <i>Il nome della rosa</i>				
Pier Paolo Pasolini <i>Ragazzi di vita</i>				
Leonardo Sciascia <i>Il giorno della civetta</i>				
Orianna Fallaci <i>Un uomo</i>				
Andrea Camilleri <i>Il Commissario Montalbano</i>				
Donato Carrisi <i>La casa senza ricordi</i>				
Fabio Volo <i>Una vita nuova</i>				
Sveva C. Modignani <i>L'amore fa miracoli</i>				
Elena Ferrante <i>L'amica geniale</i>				
Roberto Saviano <i>Gomorra</i>				
Niccolò Ammaniti <i>Io non ho paura</i>				
Margaret Mazzantini <i>Non ti muovere</i>				

ZAINTERESOVANOST STUDENATA ZA OBRADU KNJIŽEVNOG TEKSTA ...

Autor i književno delo:	Dobro mi je poznato	Slabo mi je poznato	Potpuno mi je nepoznato	Volela/Voleo bih da ga obrađujemo na časovima italijanskog
Alessandro Baricco <i>Oceano mare</i>				
Marco Balzano <i>Resto qui</i>				
Stefano Benni <i>La compagnia dei celestini</i>				
Cristina Comencini <i>Il capotto del turco</i>				
Ostalo:				

Upitnik C. – ŽELJE STUDENATA O NAČINU IZLAGANJA I USVAJANJA DELA ITALIJANSKE KNJIŽEVNOSTI U NASTAVI

	1-nisam zainteresovan	2-dovoljno sam zainteresovan	3-veoma sam zainteresovan
Književno delo treba da je uvršćeno u svaku nastavnu jedinicu u udžbeniku.			
Postojeći nastavni materijal dopuniti dodatnim književnim materijalom.			
Književno delo nastavnik treba da prezentuje samostalno i u monološkom obliku.			
Književno delo nastavnik treba da prezentuje interaktivno, u dijalogu sa studentima.			
Književno delo prikazati u multimedijalnom kontekstu.			
Književno delo analizirati kroz upotrebu mapa uma.			
Književno delo postaviti na Moodle ili neku drugu platformu u okviru nastavne jedinice koja se obrađuje.			
Književno delo povezivati sa ostalim predmetima i životnim iskustvima.			

Uz obradu književnog dela objasniti i društveno-istorijski kontekst u kojem je delo nastalo.			
Predstaviti biografiju autora dela i književni pravac kojem je pripadao.			
Kroz književno delo utvrđivati sve četiri jezičke veštine (govor, čitanje, pisanje, slušanje)			
Ukoliko je na osnovu književnog dela snimljen film ili serija, pogledati i ekranizovanu verziju.			
Komentari:			

Bilo bi nam drago da čujemo i vaše mišljenje. Ovde upišite svoje komentare:

Hvala.